

Které z návrhů NERV by vláda měla přijmout nejdříve?

Pokud má Česko ekonomicky prosperovat, je potřeba provést řadu menších i větších reforem. Jak by měly vypadat? Seznam [37 návrhů](#) zveřejnila Národní ekonomická rada vlády (NERV) letos v únoru. O řadě z nich se mluví už dlouhou dobu, ale minulé vlády ani ta současná se neodhodlaly je prosadit. Jakožto zástupci mladé generace, která není lhostejná k tomu, jak bude Česko vypadat v následujících desetiletích, žádáme, aby byla přijata alespoň ta nejnnutnější a nejdůležitější opatření. Vysvětlujeme, která mezi ně patří a proč.

Dotace

Zcela klíčové je podle nás omezit množství národních dotačních titulů. Prezident Nejvyššího kontrolního úřadu (NKÚ) Miloslav Kala trefně [poznámenal](#), že „*naše ekonomika neřízeně a plíživě přešla z tržní do silně závislé na dotacích.*“ Ministerstvo financí ČR dokonce [uvádí](#), že se z národních dotačních titulů postupně stal byznys, který prospívá hlavně některým velkým firmám, avšak to na úkor ostatních subjektů, jež v důsledku toho musejí operovat v pokřiveném tržním prostředí.

Dotace často udržují při životě dlouhodobě neživotaschopná podnikání, jejichž vysoká ztrátovost by v tržním hospodářství měla přirozeně vést k jejich nemilosrdnému zániku. Umělá podpora takových projektů, které vzácnými zdroji v ekonomice plýtvají, žádné společnosti blahobyt nikdy přinést nemůže. Jak naopak [píše](#) ekonom Ludwig von Mises: „*Dnešní prosperita určitého státu je tím větší, čím méně překážek se tento stát v minulosti snažil klást do cesty duchu svobodného podnikání a soukromé iniciativě.*“

Z několika posledních [výročních zpráv](#) NKÚ vyplývá, že tím, jak strmým tempem roste počet nových národních dotačních titulů, narůstá také rozsah nákladné administrativy spojené s jejich poskytováním. NERV navíc zmiňuje celou řadu neefektivností úzce spjatých s veřejným financováním formou dotací. Vyzdvihli bychom především fakt, že není známý čistý přínos dotací.

NERV, dle nás zcela správně, navrhuje dokončit propojení informačních systémů obsahujících data o dotačních titulech a dotacích. Podrobné informace o nich jsou totiž nyní rozprostřeny na několika dosud nepropojených informačních systémech, a nejsou tak patřičně využívány k následnému důkladnému vyhodnocování jejich nákladů a přínosů. Dle NERV je rovněž třeba zavést jednak systém pravidelných kvantitativních analýz dotačního systému jako takového, a jednak zacílený monitoring jednotlivých dotačních titulů. V neposlední řadě je nezbytné aktivně a systematicky uvažovat o alternativních finančních nástrojích k dotačním titulům, jež by nezřídka mohly být daleko výhodnější.

Trh práce

Tuzemský trh práce již řadu let trpí chronickou potíží příliš nízké nezaměstnanosti. Právě mimořádně napjatý trh práce představoval poslední roky významný inflační faktor, který do určité míry stál za tím, že v ČR byla míra inflace setrvale jedna z nejvyšších v celé EU. Zatímco sezónně očištěná míra nezaměstnanosti v EU činila k [lednu letošního roku](#) 6 %, v ČR čítala pouze 3 %.

Nenasycená poptávka po pracovní síle je přítomna ve většina odvětví a takřka u všech různých profesí.

Jako jedno z možných řešení tohoto problému NERV navrhuje „*chytře regulovaný přísun pracovní síly ze zahraničí*“, jenž může dle našeho soudu rovněž sloužit jako prorůstové opatření. Mělo by se v zásadě jednat o odstranění nebo zmírnění administrativních či jiných překážek pro příchod cizinců do ČR za účelem vykonávání pracovní činnosti a současně o rušení neúměrných požadavků na výkon profesí cizinci. Mezi tyto nepřiměřené požadavky patří například komplikovaná nostrifikace diplomů a různých profesních osvědčení.

Další doporučení NERV, které úzce souvisí s předchozím bodem, se týká zkrácení vízového procesu pro zahraniční studenty. Mnohé byrokratické překážky nebo administrativní bariéry v ČR způsobují to, že ačkoli by studenti ze zahraničí chtěli studovat na českých vysokých školách, jsou nuceni si pro své studium zvolit jinou zemi. Aby tedy byl vízový proces v ČR konkurenceschopný vůči zemím, jako je Polsko či Maďarsko, musí být dle NERV výrazně zkrácen (za optimální se považuje délka 15 dnů, přičemž [nyní](#) je tato lhůta standardně 90 dnů). Myslíme si, že je dále zapotřebí zjednodušit komplikovaný, nepřehledný a diskriminační proces nostrifikace, jenž vytváří pro zahraniční studenty přílišné administrativní bariéry.

V situaci, kdy tuzemští zaměstnavatelé již řadu let poptávají pracovní sílu, které je zoufalý nedostatek, se zdá být přísun zahraničních pracovníků či vysokoškolských studentů obzvlášť lákavým řešením. Uváživě řízená migrace má zjevné ekonomické přínosy. Neopodstatněnými restrikcemi pro příchod zahraničních studentů se sami zbytečně ochuzujeme o dodatečnou vzpruhu hospodářského růstu. Dále se jeví jako schůdné propouštění zaměstnanců bez udání důvodu, opatření, které veřejně podpořil též ministr financí Zbyněk Stanjura. Praxe je dnes totiž taková, že v situaci nespokojenosti se zaměstnancem musí zaměstnavatelé složitě hledat způsoby, jak se pracovníka zbavit, a jejich moc se tím omezuje. To představuje jeden z faktorů vedoucích ke snížení produktivity práce firem, a tudíž také ke ztrátě konkurenceschopnosti na světových trzích, jak ostatně sám zmiňuje NERV. Je však důležité zdůraznit, že toto opatření musí být doprovázeno změnou legislativy ve smyslu zvýšení odstupného a také že bude nutné pomoci sociálně slabším skupinám, jako jsou samoživitelky s dětmi. Jelikož ČR navíc čelí poklesu počtu obyvatel v produktivním věku, jenž výrazně ohrožuje průběžné sociální systémy (především pak systém penzijní), jeví se být takovéto zvýšení objemu pracovní síly a pružnosti trhu práce téměř nezbytností.

Investice

Dle našeho soudu je jedním z dalších důležitých opatření navrhovaných NERV produktivnější využívání prostředků ve 3. pilíři důchodového systému. Značný objem prostředků (460 mld. Kč) je nyní uložen na transformovaných fondech. Jejich regulace zaručující každý rok tzv. kladnou nulu vede portfolio manažery k nákupu konzervativnějších aktiv, typicky státních dluhopisů. Tento faktor pak brání přílivu kapitálu do investic s vyšší přidanou hodnotou, např. do infrastrukturních projektů financovaných státem. Vedle toho, že by se jednalo o prorůstovější investice, by šlo o typ zhodnocení finančních prostředků vyznačující se nízkým rizikem ztráty. Tato praxe se vyskytuje například v Austrálii a Kanadě. Shledáváme tedy racionálním změnit regulaci transformovaných

fondů, především s ohledem na jejich poplatkovou strukturu. Vysoké poplatky nedávají smysl u fondů konzervativnějšího charakteru; lze je ospravedlnit pouze u progresivnějších strategií.

S podpořením investic do kapitálového trhu také souvisejí vhodnější podmínky pro private equity fondy a venture capital fondy. Pokud bychom se stali domicilem pro tyto fondy, s největší pravděpodobností by je to přimělo k investicím zde, v České republice. Jako jedno z potenciálních opatření se rovnou nabízí snížení sazby daně pro investiční fondy. Pro jeho případné zavedení však považujeme za žádoucí provést důkladnou analýzu o tom, jak tyto fondy dostat do tuzemska. Je každopádně nutné vyvarovat se oslabování kapitálového trhu delistingem některých společností z Pražské burzy, především těch s velkou tržní kapitalizací. Odchod největšího hráče na českém akciovém trhu, ČEZu, by dostal český kapitálový trh do velmi svízelné situace. Je naopak vhodné zdůraznit [tezi](#) generálního ředitele BCPP Petra Koblíce o tom, že by se měl stát zbavit dalších akcií ČEZu. Dodejme, že i po tomto kroku by státu zůstal majoritní podíl akcií. Pražská burza může také sloužit jako místo pro privatizaci dalších státních podniků, např. České pošty nebo Budvaru.

Bydlení

Posledním bodem, který řadíme do našeho výběru prioritních návrhů, je srovnání norem ve výstavbě na úroveň západních zemí a přenechání větší odpovědnosti lidem. Tento návrh je v souladu s přístupem současné, vcelku liberálně se prezentující vlády. Implementace norem vztahujících se k bydlení mimoto není tak složitá, jelikož se jedná opravdu pouze o změny, které lze jednoduše přenést ze sousedních zemí – Rakouska a Německa. Abychom byli konkrétnější, zmiňme například požární předpisy, kdy vzdálenost vchodových dveří od únikového schodiště limituje počet bytů na patro. Podle odhadu NERV přijetí prodloužení limitů o 20 % na únikové cesty, vzdálenost k únikovým cestám, požární odolnost, apod. zlevní stavbu až o 5 % nákladů. Ekonomičtí poradci uvádějí také problém parkovacích minim, která stanovují nejnižší možný počet parkovacích stání pro různé druhy staveb. Z praxe víme, že jsou nastavena neúměrně vysoko (na základně maximální poptávky po parkování), nezohledňují rozmanité možnosti výstavby, využití budov a rozdílné preference uživatelů staveb. Další problematika se týká kupříkladu norem na ateliéry nebo hygienických předpisů. Zde opravdu stačí normy přepsat podle fungujících západních modelů.

Slovo závěrem

Jak jsme již zmínili v úvodu, mnoho opatření navržených NERV se takřka v nezměněné podobě dlouho “recykluje”. Proto nám připadá rozumné z nich vybrat pár nejdůležitějších. Před jejich zavedením by samozřejmě bylo vhodné provést podrobnou kvantitativní analýzu přesných dopadů těchto návrhů na HDP. Poté však už bude čistě na vládě, aby se rozhodla, jak na základě oněch podrobnějších analýz dále postupovat.